

door de
e-gehele
het Sy-
root de
de Kerk
l van de
1886 was
het huis
daar op
dringen.
de wor-
den we
het vate
zonen
hadden,
ons er-
Christus
och zou-
door een
en in de
in vijan-
weren,
en maakt
in de ke-
standaard
tijdelijke
de „all-
Kerkge-
keeren
Kerk, die
l leven,
en voor-
te we, zoo
haar te-
en, met
ten tre-
ren met
vormde
gemeen-
het Ko-
en haar
in „stelt,
en Ker-
n lijdten
atie van
ynodale
den in
u, maar
d recht
s geve-
nde, die
Christus
kunnen
Kerk de
erk ver-
vormde
ijwonen
Kerk op
zels in
ek gaan
in eigen
e gods-
beoor-
vrij,
en, dat,
vertoeft,
s, men
erk bij-
buiten-
s niet
Luther-
vamer
s men
at men
zoover
et eens
zaak te
Woords
vregeld
e Kerk
te gaan
te vin-
in de
pen of
laat te
niet te
belijdt
zuivere
in door
ar zulk
le Ker-
ckelijke
g, gelijk
ap der
maning
op haar
tel van
nen te-
s-Grani-
sche
en ge-
heeft
et met
aar ter
lat' het
veer zij
e Ker-
te be-
apostel
in mag
flore-
n, alleen
veeleer
waarin
tanden
tens-
belijde-
Kerk
andere
de van
e belij-
k niet.
thans
erken,
komen
al van
dt, om
Kerk
neerde
werkt
leden,
re pre-
dezu-
nanen,
schap
lat hij

naar een Gereformeerde predikatie in een andere Kerk gaat horen, mag niet. Zulk een afwijking is toch dan alleen geoorloofd, wanneer iemand door onkerkelijken wandel of leer toont geen geloof te zijn. En daarvan is hier geen sprake.

Maar wat in eenvoudige gemeentelieden als een zwakheid kan gedragen worden, kan natuurlijk niet geduld worden in de ambtsdragers der Kerk, die een goed voorbeeld voor de kudde des Heeren hebben te zijn en wier verantwoordelijkheid daarom te grooter is. Het is daarom zeker niet te dulden, dat een predikant onze Kerken in een Hervormde Kerk optreden gaat om daar het Woord te bedienen, evenmin als omgekeerd een Kerkeraad zou mogen toelaten, dat een Hervormde predikant in onze Kerken den dienst des Woords waarnam. Als toehoorder kan men een openbare godsdiensttoefening in een andere Kerk bijwonen, maar wie daar als predikant optreedt, doet dit altoos op gezag en last van die Kerk, zoodat hij daarmee deze Kerk als een ware Kerk van Christus erkent. Zoolang nu zulk een Kerk zich buigt onder het goddelooze gezag der Synodale organisatie en daardoor zich schuldig maakt aan aantrenging en verzaaking van Christus Koningschap over zijne Kerk, kan men niet in den dienst van zulk een Kerk optreden, zonder mede aan die zonde schuldig te komen staan. Bovendien, indien men één Zondag in de Hervormde Kerk het predikambt kan waarnemen, dan kan men dit evengoed elken Zondag doen en in deze Kerk predikant worden. Principieel maakt dit geen onderscheid. Erkennt men nu, dat men in de Hervormde Kerk geen predikant zou kunnen worden, omdat men daarmee zijn standpunt verloochenen zou, dan kan men ook niet voor één Zondag als predikant dezer Kerk optreden. Men kan naar Christus woord niet twee heeren tegelijk dienen.

Wel heeft men hiertegen opgemerkt, dat een predikant toch overal, waar de gelegenheid zich voordoet, het Evangelie mag verkondigen, en dat de Apostelen dit ook gedaan hebben, toen zij in de Joodsche Synagogen optreden, maar dit argument houdt geen steek. Het Evangelie verkondigen mag men zeker overal, maar zoodra men dit ambtelijk doet in een vergadering der geloovigen, — en dit geschiedt wanneer men in een Kerk optreedt om daar het Woord te bedienen — dan mag men dit niet doen, of men moet daartoe een wettige roeping hebben. Die wettige roeping heeft een predikant in onze Gereformeerde Kerken alleen voor deze Kerken, maar niet voor een optreden in de Hervormde Kerk. Wil hij daar als predikant optreden, dan kan hij dit alleen doen krachtens een roeping, die hij daartoe in deze Kerk ontvangt. En nu voelt toch ieder, dat een predikant onze Kerken, die een roeping naar de Hervormde Kerk aannam, daarmee vanzelf zou ophouden predikant in onze Kerken te zijn. Men kan niet predikant in twee Kerken tegelijk wezen.

Ook het beroep op wat de Apostelen deden gaat niet op, om tweeërlei reden. Vooreerst omdat de scheiding tusschen de Christelijke Kerk en het Jodendom toen nog niet voltrokken was. De Apostelen behoorden nog tot het Joodsche Volk, onderhielden nog de Mozaïsche wet, namen zelfs nog deel aan de eeredienst in den Tempel. Voor ons kerke-lijk leven kan dit geen richtsnoer wezen. Zoodra de scheiding tusschen Jodendom en Christendom naar Gods raad voltrokken was, zien we dan ook, hoe de Apostelen met het Jodendom breken. Wat vroeger geoorloofd was, zou toen een verzaking van het Christendom geweest zijn. Paulus, die eerst Timotheus om der Joden wil besnijden liet, schreef later aan de gemeente der Galatiërs, dat wie zich als Christen nog besnijden liet, Christus verloochende. En in de tweede plaats moet, wat het optreden der Apostelen in de Synagoge betreft, wel in het oog worden gehouden, dat daarvoor geen ambtelijke aanstelling door de Synagoge noodig was, maar ieder aanwezige daarin het woord mocht voeren. Niet als dienaar van den Joodschen godsdienst, niet als door de Synagoge geijekte Rabbi's tralen de Apostelen in de Synagoge op, om daar een stichtelijke toespraak te houden, maar als Apostelen van Christus, om aan de Joden het Evangelie van Christus te verkondigen en hen van het Jodendom af te brengen. Een reformatorische daad, die dan ook tot gevolg had, dat al spoedig heel de hiërarchische macht van het Jodendom zich daartegen verzette en de Apostelen naar Christus' woord uit de Synagoge werden uitgeworpen. Van dit alles nu is bij het optreden van een predikant onze Kerken in de Hervormde Kerk geen sprake. Wel versta, dat zulk een optreden reformatorisch zou werken, heeft het juist omgekeerd tot gevolg, dat de gemeente in slaap wordt geest. Het feit, dat een Gereformerd predikant in hun kerkgebouw optreedt, versterkt hen in de meening, dat hun Kerk toch waarlijk zoo verkeerd niet is.

Zoo ligt in dit optreden in de Hervormde Kerk dus, ook al is dit niet zoo bedoeld, een beginselverzakking. Het ruilen van de kansen is altijd een teken van verslapping en inzinking van het kerke-lijk leven geweest. De grenslijn tusschen de Kerken wordt daarmee weggedoeld. En het Calvinisme heeft nooit in de wegdoezeling van de grenslijnen maar juist in een scherp trekken van deze lijnen zijn kracht gezocht.

Calvin, die op verzoek van een Roomschen bisschop een predikant in de Roomsche Kerk zou waarnemen, is een ondenkbaar. Of het moest geweest zijn, om in die predikant met al de scherpte van zijn woord de zonde der Roomsche Kerk in het licht te stellen.

Dr. H. H. K.

Kootwicks Scholen

In hartelijken dank ontvangen van de Lier postwissel groot f 5.

Dr. J. H. HOUTZAAGERS.

Kootwijk.

Voorzitter

Leerstafel.

G. G. VAN AS, NOVEMBER-ALARM. J. H. KOK, Kampen 1919.

ALARM, letterlijk „wapenkreet“ en dan overdrachtelijk „dreigend gevecht“. In dien overdrachtelijken zin is ALARM in den hoofdstuk van dit boek bedoeld, want NOVEMBER-ALARM vindt zijn nadere verklaring in den ondertitel: DE REVOLUTIE-BEDREIGING IN NEDERLAND NOV. 1918. Het gaat dus over de in Nederland hoorde „roode week“ met wat daar in tijd van volgang en op volgde.

NOVEMBER-ALARM, door de goede zorgen van den heer J. H. KOK, mooi gedrukt en fraai gebonden, is zooda ook al met titelblad staat, „in GEDENKBOEK, samengesteld door G. G. VAN AS, Lid der Hoofdstafel van De Nederlandse Kerk.“

De heer VAN AS, dien wij ook kennen als omancier, ik denk onder meer aan zijn: DE LICHT LANT, heeft dat werk hoofdzakelijk samengesteld uit de persberichten, die vóór en na de „roode week“ het publiek van de gebeurtenissen op de hoogte hielden. Kamervragen in de lag- en weekbladen van verschillende richting waren zijn bronnen en hoewel de schrijver niet onder stoelen en banken steekt aan welken kant zijn sympathieën liggen, is zijn beschrijving van wat gebeurde, vrij objectief gebleven. Het Lid der Hoofdstafel van De Nederlandse Kerk in NOVEMBER-ALARM wat ik zou willen, een simpel journaal, dat de heer BRUNNEN, de fraktoont van de N. R. O., zou het waarschijnlijk anders gedaan hebben, en de heer VAN AS, die ook letterkundige en romancier is, had het ook anders kunnen doen. Toch is het hem, door een goede groepering van de feiten en om de „roode week“ met haar „revolutie-bedreiging“, waardoor dit gebeuren in zijn verband van oorzaak en uitwerking, van grond en gevolg naar voren komt, gelukt om zijn lezers een klaar en duidelijk inzicht in dat gebeuren te geven.

Doel van dit boek is, zooda reeds uit den naam „Gedenkboek“ blijkt en de Schrijver heeft bovendien op p. 215 zegt, „om te doen gedenken“. „Omdat wij niet zullen vergeten wat in het jaar 1918 tegen land en volk werd ondernomen, hoe God de Heere ons reddde van bozen aanschijn, en hoe ons volk zijn dank uitprikte aan God en zijn leiders, die het wisten te houden in het goede spoor“.

Van de XIV hoofdstukken waarin van As zijn boek verdeeld heeft, dienen de eerste twee om, ook niet in de oorspronkelijke, dan toch in wat een onzent aanleiding tot de revolutie-bedreiging is geweest, inzicht te geven. De twee hoofdstukken heeft hij beëindigd: DE REVOLUTIE IN DUITSLAND (I) en DE HANSKAMP-MUITERIJ EN HARE GEGEVENS (II).

Het eerste beschrijft in het kort hoe, nadat Duitsland zich geoorloofd had gezien „voor le meerderheid zijner overwinnaars te bukken“, in dan ook de onderhandelingen over den wapenstilstand begonnen waren, de Keizer op Zaterdag 9 November besloot van zijn troon afstand te doen, den Zondag daarop in ons land kwam en de regering in Duitsland was overgegaan in handen van het Socialistische Oriëntaschap ERBERT, SCHIEDEMAN en LANDSBERG, onder toezicht van den Anvol. (Arbeiders en Soldaten) Raad te Berlijn.

De revolutie in Duitsland had haar beslag gekregen.

In het tweede hoofdstuk gaat de schrijver enige dagen in het verleden terug en vertelt dan van de niet geringe ontzettens, in den nacht van 27 October gewekt door de bulletins in de bladen omtrent de muiterij in de Harskamp op 25 en 26 October. Een ontzettens, dat vermeend toen men later ten onzent vernam van wat aan de revolutie in Duitsland was voorgespeeld, en de vrees daardoor gewekt, dat de kiemen van revolutie al verzet onder de milieuten, daar zoo welig opgeschoten, ook naar ons land zouden overgewaaid zijn. Toegekomen in dit hoofdstuk, aan de „gevolgen van de Harskampmuiting, verhaalt VAN AS o.m. dat de heer WINKHOOP, deze muiterij in zijn orgaan DE TRIMUNE „het schitterende wapenfeit van het Bolsjewisme“ noemde. Iets wat door den heer THIELSTRA werd ontkend en bespot. Toen echter het gebeurde in de Harskamp in de Tweede Kamer aan de orde kwam en in verband daarmee het handhaven van den Opperbevelhebber, Generaal SNYDER, toen, zoo het de schrijver uit de Handelingen aan: „het de heer THIELSTRA zich voor de eerste maal uit op een wijze, die deed vermoeden, dat de gebeurtenissen in het buitenland haar werking op zijn geest begonnen te doen gevoelen.“ En, zoo schrijft hij eenige bladzijden verder waar hij dat evenzeer documenteert, vandaar op dezen 9 November voelde de heer THIELSTRA in zich de talen van den revolutie-leider ontwaken.“

De volgende vijf hoofdstukken (III—VII) brengen ons, zoo door wat zij bevatten over de parlementaire g-euigenissen in de Tweede Kamer, alsover de actie der social-democraten in de „roode week“. In III: DE ACTIE IN HET LAND, bepaalt de auteur zich tot de actie in den eigen kring der social-democraten, en toont dan weer met de stukken aan, dat de d. d. A. P. het oogenlik gekonink om, naar Duitsch voorbeeld, in Nederland de „proletarische revolutie“ door te voeren, als het „zonder, maar anders niet gewild.“

Was reeds vroeger door de S. D. A. P. be-
doeld tot het houden van een Congres op 24 November, op Zondagavond 16 November, werd te ROTTERDAM in het gebouw „Voorewaarts“ door een vergadering van het Partijbestuur, en het Ned. Verbond van Vakvereenigingen uit de grootste ste-
den besloten het Congres een week te vervroegen. De S. D. P., de Communistische groep van den heer WINKHOOP, had daarentegen haar op 9 en 10 November aangekondigd Congres te Leiden tot 16 en 17 Nov. verdrag. In die Zondagavond-
nachtevergadering der S. D. A. P. werd een „vergadering van eischen“ opgesteld, dat in het Volk werd afgedrukt en met zijn 15 eischen, op p. 26 en 27 van NOVEMBER-ALARM in extenso is overgenomen. Ter ondersteuning van deze eischen zouden in den loop der week, in de groote steden volksvergaderingen worden ge-
houden.

In die welke op Maandagavond 11 November te ROTTERDAM werd gehouden, hield Mr. THIELSTRA, de leider der S. D. A. P., een rede, welke men op p. 28—34 in haar geheel overgedrukt uit HET VOLK, lezen kan. Mr. THIELSTRA betoogde daarin, dat in Nederland een revolutionaire toestand was, die de „arbeidersklasse voor de gewelddige taak stelde te grijpen naar de macht. Verder, dat het niet moest als in Rusland waar de bolsjewiki de macht hadden veroverd en pogen te verdedigen, doch waar het ook omhul-
pogen nu totaal was gesloegen. Maar dat het hier moest stonden de bourgeoisie toont te begrijpen, dat de historische ontwikkeling van de macht in handen heeft gebracht“, — door een langs organisatorischen weg tot stand brengen

was noodig is. „Wij hebben“, zoo zei de heer THIELSTRA, geleerd van het Russische bolsjewisme. Een Nederlandse revolutie kan en mag daar-
van geen afschrijven zijn“. En naar tegevoert zijn weg waarin het moet, dien te hebben gesteld van den Bolsjewiek VAN RAVENSTEIN en diens mede-redacteur van DE TRIMUNE „Orgaan van de Communistische partij in Nederland“ (vroeger S. D. P.) den heer WINKHOOP, en er op gewezen te hebben, dat deze partij alchts 1939 telt, eindigde hij met de leuze: REVOLUTIE ZONDER ANARCHIE!

Na Mr. THIELSTRA sprak daarop de heer HAYKOOP. „Er was verschil in haarsicht, in toon (H. kroop deed het „op z'n bootwerkers“, maar er bleek geen verschil in opvatting: de S. D. A. P. zag haar oogenlik gekomen om naar Duitsch voorbeeld in Nederland de „proletarische revolutie“ door te voeren.“ (p. 38). Men wilde niet vooruitloopen op het Congres. Daar zou, zoo zei de heer THIELSTRA, de vraag beantwoord worden of de Nederlandse moderne arbeids-
beweging het alomst zal geven aan arbeiders- en soldatenraden. Het leger, zoo werd verze-
kerd, zou ten allen tijde staan achter de moderne arbeidersklasse van Nederland, en volgens den heer HAYKOOP zou de burgerij niet meer kunnen weeten op de politie. Zijn vraag aan de vergadering: „Zijt ge bereid ons te helpen ter vestiging van de DIKTATUUR VAN HET PROLETARIAAT? werd met een ovale bevestiging en tenslotte werd, onder gejuich, een motie aangenomen, waarin o.m. „het vertrouwen werd uitgesproken, dat de Nederlandse arbeiders-
beweging, op haar Congres den weg zou aanwijzen waarlangs de arbeiders de „strijd voor het pro-
gram (het manifest met zijn 15 eischen) zullen voeren.“

In een der andere zalen te Rotterdam ver-
zamelde op dien avond Zondagavond van 10 November MEYRUS SUZS GEDENKBOEK, dat de politie niet mededeel dat het leger niet meer van de bourgeoisie was. En als haar meening sprak zij uit: „Wij zullen zonder geweld over-
winnen en de mogelijkheid is er, naar zoo niet, dan met onze volle kracht er op los.“

In de nu volgende hoofdstukken: DE BEDREI-
GING IN DE KAMER (IV), DE BEDREIGING VAN-
WOORD (V), DE BEDREIGING WANKEL (VI) en
SCHAFER'S MOEILIJKE TAAL (VII), gaat het over
wat ik hierboven noemde de „parlementaire
gebeurtenissen“ in de Tweede Kamer.

Hoofdstuk VIII: HET LAND IN BEDREIGING,
gaat dan over de tegenacties der Katholieke en
Protestantische partijen, die de actie der social-
democraten, na het ruchtbaar worden der in-
hoofdstuk III beschreven alarmerende Rotter-
damse redevoorzitting, had doen opleven. In
hoofdstuk IX gaat het over: HET ROTTERDAMSE
CONGRES, wat den keer, die reeds, door het
wankelen van den Bedreiger, den heer Thielstra,
in de Kamervergadering van Donderdag 14
November, werd opgemerkt, volkomen bevestig-
de. Dit hoofdstuk vormt dan den overgang
tot de laatste vijf van het boek, waarin men,
door de beschrijving van het zoo spontane
huldbetoon aan onze Koningin als de draagster
van het soevereine gezag, maar de bedroefing
van dit boek opgewekt wordt tot een
dankbaar gedenken, dat, zooda VAN AS
terecht schrijft, „God de Heere ons reddde van
bozen aanschijn tegen land en volk ondernemen.“
Dan, over wat de gedachte schrijver in zijn le-
venswaardig NOVEMBER-ALARM over dit alles mededeel-
de ook maar beknop, doch zoo, dat het aan de
duidelijkheid geen schade doet, iets te zeggen,
heb ik nog een LAATSTAPEL noodig.

G.

Uit de Pers.

In de Bazuin schreef Prof. Dr. Honig ditmaal
over ons historisch verloop.

Zie 't hier:

„Groot is de zegen geweest, die op den arbeid
van Kuyper en die mannen, welke onze trouwe
God in Zijne gunst ons als leiders en voor-
gangers geschonken heeft, heeft geest.“

Wie den tegenwoordigen toestand in ons vader-
land, vergelekt bij dien van honderd jaren geleden,
wat zeg ik, bij dien van vijftig jaren geleden,
zinkt in aanbidding voor den God, die
worden wekt, en die gedachtig geweest is aan
de smekingen, welke in den tijd der langste
vervolg door onze bloedgetuigen tot Hem zijn
opgezonden. Het gelat van ons volklevens is zoo
veelszins in betrekkelijk korten tijd veranderd, dat
ge onwillkewig fluijst: lijk maake, Hij die
beertijk is, zijn wonderen en gedachtenis.“

Onder 't Heeten voorzienig bestel heeft hiertoe
in hooge mate bijgedragen het feit, dat Kuyper
wist te spreken in een taal, welke ons volk ver-
stond.

De gereformeerde belijden heeft zoo diep haar
stempel op onze natie gedrukt, dat in Nederland
op religieus gebied de gereformeerde leer het
recht nationaal genoemd kan worden. Door talen-
volle mannen moye in fraalen wij het christendom
zijn bepleit naar de opvatting van Schleiermacher,
van Vriest en van het apologetische standpunt uit,
onder het belijden drel der natie hebben hunne
denkbeelden niet kunnen wortelschieten. En de
voorspelling is niet te gewaagd, dat het ook in de
toekomst niet het geval zal zijn.

De ethische richting nam de plaats in van den
reemal bloeienden modern-supranaturalistischen
kring.

Deze richting zag haar invloed aan de univer-
siteit steed, en vooral in de laatste jaren, sterk
toenemen. Zij bezit verschillende bekende man-
nen. Predikers ook, die in pikan-ten v. m. hun
rede weten in te kleeden en die met de in- en
uitermaats letterkundig vertrouwd zijn.

Maar hun invloed was in bleef gering. De zeer
grote stad na de andere stuit hare kansen voor
de predikanten dezer richting. En betrekkelijk
klein is ook het aantal dorpen, waar deze predikers
worden begreerd. Veel invloed in de andere steden
des levens wordt ook niet door hen uitgeoefend.
Over 't algemeen kan gezegd, dat deze richting
staat buiten het volksleven. Deze richting was en
bleef een plant, welke op onzen bodem niet tieren
wil.

Reeds hierin ligt ene betekenissenvolle aanwij-
zing voor onze studeerende jongelingschap: voor onze
jonge mannen en jonge meisjes, die meer uitge-
breid of middelbaar of gymnasiaal onderwijs ont-
vingen; voor onze predikanten, juristen, literatoren
en medici. Wie waa-lijk ten goede op ons volks-
leven inwerken wil, bedenke wel, dat hij zich
hoort van de gereformeerde en van hem,
die op elk levensveld zoo machtige en zoogen-
e actie ontvlechten, anders hij den voet niet op
den weg van de ethische richting. Nu willen onze
jongeren dit geenszins. Volkomen ter goeder trouw
verklaren ze, dat ze wenschen te volharren bij de
gereformeerde leer. Maar om bij die leer te kunnen
volharren, moet men haar eerst goed kennen. Moet
men ernstige studie van haar hebben gemaakt.
Moet ze vleesch en bloed in ons zijn geworden.
Moet ze zooda men thans gaarne zegt, ons per-
soonlijk bezit zijn geworden — of, om de taal van
het volk te spreken, moet ze bij bevinding worden
gekend. Bloot verstandelijk geloof was en is volgens
de gereformeerden niet het ware. Bloot uiterwijdige
instemming van de belijdenisschriften der gerefor-
meerde kerken was en is volgens gezaghebbende
gereformeerde theologen en predikanten nimmer
genoeg om de zaligheid te beerven. Wedergeboorte

is onmisbaar. Kennis van en droefheid over de
zonde. Beroofte van de vruchten van Jezus' borge-
tochtigheid leven en sterven. Liefde tot en overgave
aan den Zaligmaker. Inlegge aan de werking
des Heiligen Geestes in eigen hart en leven. Een
schiedt vooeden met de Heilige schrift. Lust en heide
tot Gods geboden. In den woord: zulk een inleven
in het Gereformeerde belijden, dat we een vasten
grond vinden onder onze voeten, dat we rust en
vrede vinden voor het hoofd en hart en leven, dat
we ons denken en willen stellen onder de tucht
des Heeren en het gezag van Gods Woord. En nu
wordt (al is de intentie over 't algemeen nog zoo
nodel) uit gebruik aan levenservaring, uit jeugdige
overschieting van eigen inzicht, en onder den in-
vloet van de schoonschijnende hymniseerende voor-
stelling dat men van alle richtingen reeds vroeg
kennis moet nemen en dat, wie nimmer ernstig
twijfelde, een vrij-waardeloos geloof heeft, wel eens
vrij geregeld de lectuur van de ethische richting
ter hand genomen en v. elvuldig aanrakend met de
voornamen der ethische richting gezocht, alhoewel
het nog ontbreekt aan het volle contact met het
gereformeerde belijden, en het waa-lijk leven uit
de Calvinistische levens- en wereldbeschouwing. En
vraag men zich nu eens ernstig af, of dit niet
verwonderd, niet schadelijk, niet van het gerefor-
meerde volk verwerfend werken moet? En stelle
men zich voor Gods aanschijn ook deze tweede
vraag: Of de Heere er ons niet iets, niet veel mee-
heeft te zeggen, dat in ons land op Christelijk erf
het gereformeerde — het nationale is; dat de ethische
richting aan ons volksleven schier geheel verbor-
ging en gaat; dat rein de 16de en 17e en in de
19e eeuw het Calvinisme aan ons volk op reli-
gieus, op zedelijk, op theologisch en op zoo menig
ander gebied zoo rijk en zegen heeft gebracht.

Zou zonder de actie der gereformeerden — ik
gebruik natuurlijk het woord Gereformeerden hier
niet in kerke-lijken, maar in confessioneelen zin —
ons land met Scholten met den Bijbel overdekt zijn;
het kerke-lijk leven tot zoo breede ontplooiing ge-
komen zijn; de Theologische School gesticht en
de Vrije Universiteit verrees zijn; onze jongelings-
schap georganiseerd en velema uitnemend voor-
naam leverend door catechistische en verenging
voorzind zijn; onze christelijke arbeiders zoo
trouw aan den Bijbel gebleven, zoo talrijke sticht-
ingen van barmhertigheid gebouwd zijn, de misie
in onze koloniën zooveel krachtiger dan te voren
zijn; en — laatst maar waa-lijk niet 't minst —
op wetenschappelijk, politiek en sociaal gebied de
grote betekenis van de christelijke levens- en
wereldbeschouwing zoo helder in het licht getreden
zijn?

Maar ik keer tot mijn uitgangspunt terug.

Kuyper heeft door de S. d. a. p. en de Heraut,
door zijne redevoeringen en geschriften, zoo ver-
sterkenden invloed geoorloofd, doordat hij zich be-
woog op de historische lijn, zich aansloot bij de
schoonste tradities van onze christelijke natie, ver-
toefte wat leefde in het hart van het vrome volk,
en ten koste van veel smaad en miskenning en
achterstelling, praatte de tegenstelling tusschen
het christelijke en moderne denken aanvoers.

Hij deed het in een taal, die zoo dikwijls reeds
van de meest verschillende zijden geprezen is, dat
herhalend hiervan geheel overbodig is.

Hem te Jezus was voor tienduizenden uit alle
standen een genot. En het schoone enthousiasme
en de heilige bezieling, waarvan zijn artikelen
doorgloed waren, hebben onder den zegen Gods
een vuur ontstoken, dat de tegenstanders telkens
weer met verbazing vervulde.

Dit snijdt hout, en ook onze jonge Theologen
sullen voor de Gemeente de winste doen toe-
nemen, zoo ze hierop acht geven.

Voor Kinderen.

VIJAND EN VRIEND.

XIX.

TEGENSLAG.

Hij antwoordde dus alleen:

„'t Is anders geen tijd om groote zaken te
doen mijzuer. De meeste smids klagen steen
en been, en ook op de fabriek heerscht slapte.
Maar misschien heeft de baas dien u bedoeld,
geld, en dan verandert het.“

„Nee“, zei de heer, „maar wel een goede,
drukte zaak.“

„Dat kan zijn, maar een zaak kan verlopen.“

„Wele was het antwoord, „ik dacht dat baas
Peter steeds vooruit ging.“

„O, bedoelt u hem; daar spreekt ik liefst niet
over. Ik bemoei mij nooit met zijn zaken, en
ben blij dat ik niet meer in zijn dienst ben.
Wast ik weet nu wat ik heb, en bij den baas
kwam ik toch niet zoo vooruit.“

Nu volgde nog een vrij lang gesprek, waarin
Kees zijn best deed om zijn vroegeren patroon
zoo zwaart mogelijk te maken. Allerlei kwaad
werd van baas Peter verteld, maar steeds zoo,
dat Kees niet kon verweeten worden dat hij de
zegsman was. Althud was het: „men zegt“ of
„er wordt verteld“, en zoo meer. Het slot van
de zaak was, dat de heer een zeer slechten in-
druk kreeg van baas Peter en van zijn betrouw-
baarheid. Zoo vast geloofde hij in wat Kees
had meegedeeld dat hij een dag daarna den
baas weten liet, dat het huisje niet meer te koop
of te huur was, en hij andere plannen er mee
had. Het hielp niet, dat de baas inlichtingen
vroeg, en zelf met den rijken heer sprak om
hem van besluit te doen veranderen. De eigen-
aar weigerde beslief.

Zoo had dan Kees zijn zij, althans voorlopig.
Baas Peter moest afzien van uitbreiding
zijner zaak, en voortreest zich trachten te be-
houden. Al nadenkend begon hij ook eenigzins
te begrijpen wie hem zoo telkens in de wien
ged. Het dreed hem pijn, en menigmaal ge-
voelde hij verantwoordiging over het gedrag
van zijn vroegeren leerjongen dien hij toch alind
goed behandeld en ten beste graden had. Het
zou hem gemakkelijk zijn gevallen op zijn beurt
Kees te dwaasboonen, en allerlei van hem te
vertellen dat minder mooi was. Vooral thans
was daartoe alle gelegenheid, ook zooderzoon-
zins onwaarschijnlijk te spreken.

Toch zweeg baas Peter stil. Hij las in zijn
Bijbel: „Doe wel degenen die u haten“, en
ook wist hij wat er geschreven staat over het
hopen van vurige kolen op het hoofd eens vij-
ands. Dit maakte dat hij over Kees en zijn
booze werken slechts nu en dan met zijn vrouw
en een paar anderen sprak. Maar des te meer
sprak hij er over met den Heere in den hemel,
en dat liet hem ook niet zonder antwoord.

De heer nam lijk wien nog veel andere huizen
en veel land op het dorp toebehoorde, was ge-
woon op den betaaldag voor zijn pachters, zelf
eenige uren op het kantoor van van den rent-
meester te komen, waar hij — dan het noodige
aan hem besprak. Om zeker te zijn van zijn
zaak tegenover baas Peter, wilde hij ditmaal
eens trachten zijn pachters aan het spreken
te krijgen, en dit viel niet moeilijk daar, gelijk
het op een dorp gaat, de meesten reeds van
het geval gehoord hadden. Nu had de smidsbaas,
gelijk wij weten, ook veel vrienden. Deze gaven
een goed getuigenis. Maar ook de anderen — en
dit trof den eigenaar — wisten eigenlijk van
den smid niets kwaads te vertellen. Het was nu
duidelijk, dat Kees door wangetuif of haat ge-
dreeven maar wat had verzonnen, en zeker
schikkelijk had overdreven. De eigenaar, die reeds
zoo iets had vermoed, maakte nu weer korte
metten, en schreef onmiddellijk aan den baas,
dat hij het huisje krijgen kon in eigendom tegen

een lagen prijs. En baas Peter talmde niet om,
met dank aan God en menschen, van dit aanbod
gebruik te maken.

„Was een dikke streep door de rekening
van Kees. Hij had gehoopt den baas eens weer
een leukele poets te spelen, erger dan ooit te
voeren. Hij had bij zijn vrienden er op gezin-
speeld, ja er op gesnoef. Zij op hun beurt had-
den gezorgd, dat Kees' boos opzet ruchtbaar
werd. En nu na nog geen maand lag alles reeds
in duigen. Zoo had de Heere getoond dat Hij
machtig is om, gelijk de Schrift zegt, den raad
der goddeloozen te vernietigen. Maar Kees was
daar thans blind voor. Zijn natuurlijke goed-
hartigheid was jegens den smid zelfs geheel in
haat en rijd verkeerd. En nu moest hij het aan-
zien dat zijn poging mislukte was, en baas Peter
weldra het huisje in bezit kreeg.

Geen wonder dat Kees op den dag toen hij
dit vernam toornig en verdrietig was. Zoo was
dan zijn plan geheel mislukt, en zou de baas,
als hij hoorde hoe Kees gehandeld had, hem nu
kunnen uitlachen. Teleurgesteld en neer-
slachtig ging hij dien avond husewaarts van de
fabriek. Van het plan om tege over de smedij
van baas Peter een eigene op te zetten zou nu
wel voorreest niets komen. En dat hinderde
Kees het meest, al verliende hij ook genoeg
om het voorlooper er mee te kunnen stellen.

Thuis gekomen vond hij daar zijn trouwen
vriend, den kleermakersknecht, die hem op-
wachte, en dadelijk zag dat Kees wat scheelde.
„Was niet noodig lang naar de oorzaak te
roeken. Want Kees' wiens hart vol was gaf het
licht in allerlei woorden en uitroepen, waardoor
de vriend wel niet alles begreep, maar toch
genoeg om te kunnen vatten wat er gaande was.
Hij trok Kees mee in zijn eigen kamerje, en
zede toen op lichteigen toon:

„Kom, kom, trek je dat niet zoo aan. Doe
alsof er niets gebeurd was. Er komt wel weer
een gelegenheid om dien smid eens aardig te
betrekken. Je wordt hem toch eindelijk de baas.
Houd maar moed.“

Dat was echter gemakkelijker gezegd dan ge-
daan, gelijk Kees bij ervaring merkte zou.

Want toen het gebeurde ruchtbaar werd,
keerden velen zich af van Kees, dien zij vroeger
om zijn welwillendheid en goedaardigheid wel
hadden mogen lijd. Ook de ouders van Kees
waren altes behalve tevreden over hem. Zij misten
zijn weekheid, en daarbij begon hun oudsten
zoon, hun trots, thans zijn goeden naam te
verliezen.

„De ongelukkige drank“, sprak vader zuchtend,
toen Kees weer eens een van zijn bezoeken
had gebracht die al zeldzamer werden. „Als het
dat niet was zou het wel gaan.“

„Zeker zal moeder.“ „O, Kees is niet kwaad,
maar door het drinken wordt hij opgewonden
en driftig, en dan weet hij niet wat hij zegt en
doet. Was er maar wat tegen te doen.“

„Ja wat? Maar ik vrees dat Kees, sinds hij
ons huis verliet, op een slechte leerschool is
gekomen. De vriendschap met dien kleermaker
bevalt mij niet. Want zoo ik hoor is dat een
eerste drinker.“

HOOGENBIJK.

Officiële Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons:

De inkomsten der Vereeniging voor Hooger
Onderwijs moeten vermeerderen, want de uit-
gaven stijgen belangrijk. Stijgen door het ver-
meerdere van het aantal professoren, stijgen
bovendien door de verhoogde uitgaven voor
traktamenten van Hoogleraren en anderen aan
de Vereeniging verbonden.

Immers het geld is minder waard. Een con-
tributie van f 25 vóór 10 jaar, zou nu ten
minste 25 pCt. hooger moeten zijn.

Wanneer allen die de Vereeniging met bijdragen
steunen, hunne contributie dus met 25 pCt. tot
50 pCt. verhoogen, kunnen we nog niet verder
dan wij waren. Zij die thans bijdragen en dat
sedert jaren doen, moeten hunne contributie
verhoogen en dan moet het aantal leden en
contribuanten vermeerderen. Zoo denkt men in
Groningen er over en zoo doet men ook.

De actie blijft daar, dank zij de voortdurende
medewerking van het Provinciaal Comité en van
den voortvarenden vertegenwoordiger van dat
Comité, den heer J. van der Blom, flink voort-
gaan.

Gedurende zeven weken steeg de contributie
met f 1413.50.

Maar niet alleen in Groningen, op tal van
plaatsen vormen zich comités die voor ver-
hooging van contributien en vermeerdering van
contribuanten aan 't werk gaan.

In de vorige week werd te Leerdam een
samenkomst gehouden van belangstellende
broeders uit de „Vrijheerenlanden“.

Dr. S. O. Los had bereidwillig de leiding
der vergadering op zich genomen en ging nadat
door de vergadering gezongen was Psalm 118:11,
in gebied voor.

Verschiedene belangen werden besproken.
Eekend werd dat er meer moet, maar ook meer
kun, en besloten dat er ook meer zal gedaan
worden.

Alle broeders verbonden zich om hunne
contributie met 25 pCt. te verhoogen. Te
besluiten om ook voor alle begunstigers deze
verhooging in te voeren, vond men wat ge-
waagd.

Wel zou er op aangestuurd worden, en er
was goede hoop, dat de contribuanten hunne
toestemming niet zouden onthouden.

En comité werd gevormd, waarvan Dr. S. O.
Los als voorzitter en Dr. M. A. Pernis als
secretaris zullen fungeren.

In elke plaats zal een subcomité optreden
om op deze wijze de plaatsen in het district
te regelen, te bewerken.

Dat er nog kunnen gewonnen worden blijkt,
wanneer gelet wordt op het aantal toegelatenen
tot het H. Avondmaal en het aantal contribuan-
ten; het eerste getal is ruim 1300, terwijl niet
meer dan 140 personen als contribuanten be-
kend zijn.

Het voorstel van een der aanwezigen, luidende:
„de vergadering, overnuttig dat de contributien
voor de Ver. voor Hooger Onderwijs op Ger.
grondslag belangrijk moet worden verhoogd, be-
sluit gren veroorloofd middel onbeproefd te laten
om in de Vrijheerenlanden e. d. de contributien
met ten minste 25 pCt. te verhoogen.“

Na dankgebed, waarin Dr. M. A. Pernis voor-
ging, werd dit samenzijn gesloten.

Des avonds te zeven uur werd eene open-
bare samenkomst gehouden, waarin Dr. C. W. J.
van Lummel voorging.

Vergadering van de Classis Dordrecht
op 6 Februari 1919.

Door de roepende kerk van 's-Gravendeel
werd deze vergadering op de g-bruikelijke wijze
geopend. Alle K. K. der classis bleken wettig
verteenwoordigd. Als leden van het moderneren
namen zitting Dr. v. Rennes als praeses, Dr.
de Kruijter als assessor, Dr. Meyens als scriba.